Gemeente Wijchen

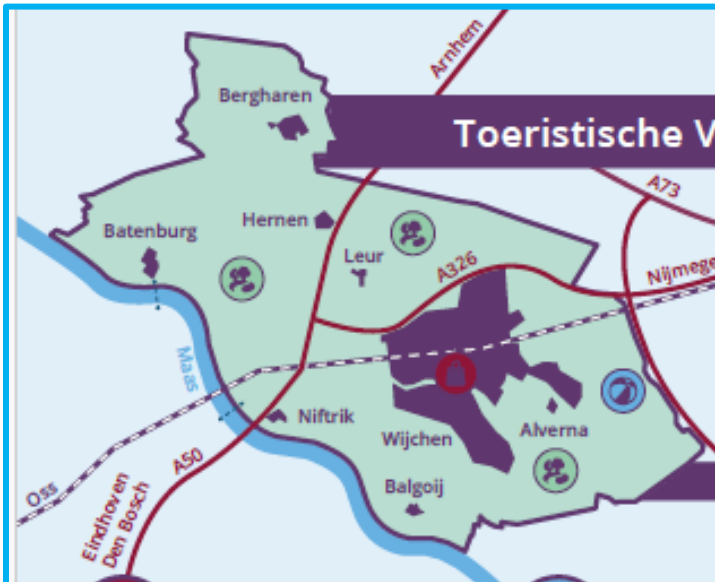

Tussentijdse Evaluatie

Toeristische visie gemeente Wijchen 2030

Augustus 2026

Toeristische Visie Gemeente Wijchen 2030

Beleidsdoelen Gemeente Wijchen

- Vergroten leefbaarheid
- Versterken economie
- Creëren en behouden werkgelegenheid
- Groei in duurzaamheid

Toerisme is geen doel maar een middel

Centrum Wijchen

Berendonck

Buitengebied

Toeristische ambities

"Gemoedelijk dorp aan de Maas, waarvan de Romeinen en de Middeleeuwers al wisten dat het hier goed toeven is."

- 20% groei aantal toeristische overnachtingen, banen en toeristische bestedingen
- 50% aandeel duurzame (energieneutrale) toeristische ondernemingen

Actielijnen Doelstellingen

Verblijfsrecreatie

1. Divers verblijfsaanbod
2. Meer bedden
3. Nieuwe verbindingen met dagrecreatie

Dagrecreatie

1. Versterken waterrecreatie
2. Beleving toevoegen in rivierenlandschap
3. Nieuwe doelgroepen voor kasteel

Organisatie & omgeving

1. Optimaliseren routes / infra
2. Vergroten zichtbaarheid en imago Wijchen
3. Evenementen versterken
4. Duurzaam ondernemerschap

1. Ambities toeristisch-recreatief Wijchen 2030

Bij de vaststelling van de toeristische visie hebben we 4 ambities geformuleerd. Deze ambities zijn resultaten die we als streefwaarden willen bereiken in 2030. De resultaten zijn niet limitatief en kennen geen streefwaarde per jaar. We streven ernaar de genoemde stijging gerealiseerd te hebben in 2030 ten opzichte van 2019.

1. Groei aantal toeristische overnachtingen met 20%
2. Groei aantal banen met 20%
3. Groei toeristische bestedingen met 20%
4. Aantal duurzame (energieneutrale) toeristische ondernemingen 50%

Om onze ambitie waar te kunnen maken, vergroten we de kwaliteit en de samenhang van het toeristisch samengesteld product. We hebben drie actielijnen waarlangs we onze ambitie verwezenlijken.

1. Verblijfsaanbod: zorgen voor voldoende, divers en aantrekkelijk aanbod verblijfsrecreatie.
2. Dagrecreatief aanbod: vergroten van het aanbod experience leisure en verbinden met slow leisure.
3. Organisatie en omgeving; zichtbaarheid en samenwerking: samen de gastvrije dienstverlening versterken.

We zijn nu halverwege de beleidsperiode. Een mooi moment om de peilstok in het toeristische beleid te steken en te kijken waar we staan. Wat hebben we bereikt tot nu toe? Waar willen we de 2e helft van de beleidsperiode het accent op leggen? In deze tussentijds evaluatie gaan we hierop in.

2. Streefwaarden in 2025

Halverwege de looptijd van de toeristische visie zijn de streefwaarden voor het aantal toeristische overnachtingen en het aantal banen in de toeristische sector bereikt.

Ambities streefwaarden behaald in 2030	**2019**	**2025**	**Toename**
Aantal toeristische overnachtingen[1]	116.874	183.051	+56%
Aantal banen in de toeristische sector[2]	1.130	1.390	+23%

Onze ambitie voor het aantal toeristische overnachtingen is zelfs al ruim behaald. Een groot aandeel hierin hebben de overnachtingen van het festival *Down The Rabbit Hole*.

[1] Bron munitax; aantal toeristische overnachtingen gebaseerd op de opgave voor de toeristenbelasting.

[2] Bron *Provincie Gelderland, Bureau Economisch Onderzoek/Provinciale Werkgelegenheidsenquête / Lisa.* **Enquête 2019 en 2024 vergeleken.** Aantal banen op basis van een selectie van branches, volgens de Standaard Bedrijfsindeling 2008 van het CBS, is de toeristische sector afgebakend conform de landelijke R&T standaard. De sector valt uiteen in de onderdelen logiesverstrekking, horeca, onderdelen van de detail- en groothandel, onderdelen van het vervoer, cultuur, recreatie en amusement, sport en een categorie overig.

De festivalcamping op het Wijchens grondgebied telde in 2019 zo'n 31.000 overnachtingen. Dit is gegroeid naar bijna 70.000 overnachtingen in 2025.

De streefwaarde die we hebben gekoppeld aan onze ambitie voor de toeristische bestedingen, is helaas niet meetbaar gebleken. We zijn ervan uitgegaan dat we gegevens op gemeenteniveau konden krijgen. Maar de toeristische bestedingen zijn niet op gemeenteniveau bekend. Er is wel één landelijke bron die iets zegt over het aantal bestedingen van Nederlandse vakantiegangers tijdens een vakantie in Nederland. De resultaten zijn echter alleen per provincie inzichtelijk. We zouden kunnen berekenen wat het aandeel van Wijchen is binnen Gelderland qua overnachtingen en ervan uitgaan dat de bestedingen dus met datzelfde percentage zijn gestegen. Dan hebben we een cijfer dat dezelfde ratio weergeeft als het aantal overnachtingen. Dus voegt dat eigenlijk niets toe. We laten daarom dit streefresultaat achterwege. We stellen daarom vast dat als het aantal overnachtingen stijgt, ook de toeristische bestedingen toenemen. Maar we kunnen dat niet kwantificeren.

Ondernemers in de vrijetijdseconomie werken aan verduurzaming. We kunnen dit echter niet in cijfers uitdrukken. Om te weten te komen hoe onze toeristische ondernemers zich ontwikkelen op het gebied van duurzaamheid, willen we daarom een kwalitatief onderzoek uitvoeren richting eindevaluatie in 2030.

3. Actielijnen

Om de genoemde geambieerde streefwaarden te bereiken, formuleerden we 3 actielijnen. Voor iedere actielijn geldt een aantal specifieke doelstellingen. Hierna geven we weer in hoeverre we deze doelstellingen halverwege de periode hebben bereikt.

Actielijn 1: Zorgen voor voldoende, divers en aantrekkelijk aanbod verblijfsrecreatie

Doelstelling 1:

Divers aanbod verblijfsrecreatie (een mix aanbod van hotel, b&b, camping vakantiehuisjes).

In de gemeente Wijchen is in 2025 een divers aanbod van verblijfsrecreatie aanwezig. In elke categorie van recreatief verblijf (camping, hotel, vakantiepark, B&B / vakantiewoning, groepsaccommodatie, jachthaven) is een aanbod. Ten opzichte van 2019 zien we een aantal veranderingen in het aanbod.

- Hotel Thermen Berendonck is toegevoegd aan het aanbod.
- Camping Wighenerhorst in Alverna is gesloten. Er is geen nieuw recreatief verblijfsaanbod op deze locatie.
- B&B de Holtse Hoek in Balgoij en camping Scharrelnest bieden nu ook camperplaatsen aan.

Doelstelling 2: Meer bedden in het totale aanbod van verblijfsrecreatie.

Hotelbedden

Er zijn meer bedden gerealiseerd in de hotelsector. Door de komst van hotel Thermen Berendonck zijn er 200 bedden bij gekomen.

Kampeerplekken

- Het aantal kampeerplekken is afgenomen door het verdwijnen van camping Wighenerhorst. Dit zijn met name vaste standplaatsen.
- Uitbreiding festivalcamping Down The Rabbit Hole. Hierdoor zijn er tijdens het evenement meer kampeerplekken, gekoppeld aan het festivalbezoek.
- Het aantal kampeerplekken zal in de toekomst weer groeien. Er is een uitbreiding van camping *Bij de 3 Linden* in voorbereiding.

De overige capaciteit in logiesaccommodaties is min of meer gelijk gebleven.

Doelstelling 3: Meer verbinding tussen verblijfsrecreatie en dagrecreatie.

We stimuleren meer verbinding tussen verblijfsrecreatie en dagrecreatie. We zetten de toeristisch werkgroep in voor de verbinding. In de werkgroep zijn ondernemers uit verblijfsrecreatie en dagrecreatie vertegenwoordigd. Met de Toeristische werkgroep en Wijchen=Promotie hebben we in 2024, 2025 en 2026 de "aftrap van het toeristische seizoen" georganiseerd. Ondernemers in dag- en verblijfsrecreatie en horeca treffen elkaar. Een ander concreet voorbeeld zijn de Pontjesdagen die we vanuit de Toeristische Maassamenwerking faciliteren. Ondernemers in de verblijfsrecreatie trekken recreanten die voor het pontjesweekend komen.

Een mooi voorbeeld van verbinding tussen dag- en verblijfsrecreatie is Thermen Berendonck die saunabezoek koppelt aan meerdaags verblijf in het nieuwe hotel, maar ook in de verblijfsaccommodaties in de omgeving. Daarnaast zijn er meerdaagse evenementen in de regio die zorgen dat bezoekers langer verblijven in onze gemeente. Denk aan de Nijmeegse Vierdaagse en Down The Rabbit Hole op recreatiegebied Groene Heuvels.

Actielijn 2: dagrecreatief aanbod. Vergroten van het aanbod experience leisure en verbinden met slow leisure.

Doelstelling 1: Versterken waterrecreatie

We hebben met de ontwikkeling van het wandelroutenetwerk een struinroute langs de Maas opgenomen (slow leisure). De paden langs het Wijchens Meer zijn ook opgenomen in het wandelnetwerk. We onderzoeken de recreatieve mogelijkheden in de Loonse Waard.

Doelstelling 2: Beleving toevoegen in het rivierenlandschap

Op kleine schaal is meer beleving toegevoegd in het landschap. Er zijn (locatiegebonden) cultuurhistorische luisterverhalen toegevoegd aan fiets- en wandelroutes. Zoals de 'slag bij Niftrik' en het 'verhaal over Emilia'. In het wandelroutenetwerk wordt de "Route van de Ridders" vernieuwd. Er zijn wandelkaarten verkrijgbaar in het Toeristisch Informatie Punt (TIP) in Kasteel Wijchen.

Daarnaast hebben we een particulier initiatief gesteund om de motteheuvel in Leur toegankelijk te maken. De motte is van cultuurhistorische waarde.

Ook doen we mee met het regionale project in de Groene Metropoolregio om het verhaal van de Romeinen meer beleefbaar te maken.

Tot slot geven we via het programma "Leven met Water" een eerste aanzet tot meer beleving met het water als verhaallijn. Een werkgroep vanuit historische verenigingen in het Land van Maas en Waal is bezig met de herinnering van 100 jaar Watersnoodramp 1926 in het landschap. Zij hebben onder andere een fietsroute door het rivierenlandschap ontwikkeld om het verhaal van de watersnood te vertellen.

We zijn met 5 gemeenten aan beide oevers van de Maas de toeristische Maassamenwerking gestart om het gebied meer te profileren. Niet als nieuw destinatiemerk maar als thematische beleving in onze bestaande destinaties. Beleving van de rivier door bijvoorbeeld pontjesdagen en historische verhaallijnen.

We zien in het buitengebied op kleine schaal beleefbaar erfgoed. In Batenburg (Oude Victor en kasteelruïne), Leur (kerkje Leur) en Bergharen (Sint Anna kerk, Kapelberg) zijn culturele activiteiten gekomen die het erfgoed beleefbaar maken. Ook is er al enige jaren de populaire Walk of Wisdom. Deze "pelgrimstocht" trekt veel wandelaars die door het buitengebied wandelen. Hier liggen kansen in de verbinding met verblijfsrecreatie en horeca. Er is een beperkt aantal horeca-voorzieningen in het buitengebied dat daarin faciliteert. Voor agrariërs zien wij kansen voor recreatieve nevenactiviteiten.

De doelstelling om meer beleving toe te voegen in het rivierenlandschap en daarbij een recreatief toegankelijk buitengebied en kansen voor agrariërs voor recreatieve nevenactiviteiten, past in het uitgangspunt uit het strategisch kompas, speerpunt 2, om recreatie meer te spreiden en de druk op kwetsbare natuur te verminderen. Door alternatieve plekken ook recreatief in te vullen, worden deze gebieden interessanter voor recreanten.

Doelstelling 3: Verbouwen kasteel biedt nieuwe kansen om beleving toe te voegen en nieuwe zakelijke doelgroep aan te trekken.

Met de renovatie van het kasteel zijn we er duidelijk in geslaagd meer beleving toe te voegen. Bezoekers kunnen nu veel meer zien van het kasteel. Voor de verbouwing was bijvoorbeeld de hele 1e etage niet te bezoeken. Deze is nu onderdeel van de museumroute. Alle ruimtes op de begane grond zijn nu voor iedereen gratis toegankelijk. De museumbeleving is daardoor ook enorm gestegen. Het museum zat voorheen verscholen op de 2e verdieping. Nu staan de deuren minimaal zes dagen in de week open en dat heeft inmiddels zijn aantrekkingskracht bewezen. Er is een enorme groei van het aantal museumbezoekers; van zo'n 10.000 bezoekers in 2019 naar ruim 17.000 bezoekers in 2024. Niet alleen het museum trekt door de verbouwing meer bezoekers. Ook bezoekers die komen voor het Toerist Information Point (voorheen de VVV in de Krullentoren) of zij die gewoon even een kijkje willen nemen. Vaak leidt dat tot een (herhaal)bezoek hetzij aan het museum hetzij tijdens een van de vele activiteiten die er plaatsvinden (theatervoorstellingen, muziekvoorstellingen en concerten; kleinschalig in een intieme setting).

De bezettingsgraad van de verhuurbare ruimtes stijgt gestaag naar een voor deze locatie optimaal niveau, passend binnen de mogelijkheden en personele capaciteit. Buiten het toegenomen eigen gebruik (WDW en gemeente) weten inmiddels veel instellingen en bedrijven uit Wijchen maar ook van ver daarbuiten het kasteel goed te vinden. Het kasteel maakt gebruik van de lokale cateraars opdat de ondernemers mee profiteren van het hogere publieksbereik in het kasteel. Dankzij een krachtige inzet van nieuwe online communicatiemiddelen en marketing is het kasteel goed op de kaart gezet door de kasteelmanager en haar team medewerkers. Landelijke bekendheid door bijvoorbeeld Tussen Kunst en Kitsch draagt bij aan bekendheid onder een breed publiek. Hierdoor wordt ook het centrum van Wijchen meer een trekpleister. Dit sluit aan bij de doelstelling in het strategisch kompas om het centrum van Wijchen meer te laten bruisen.

Actielijn 3: organisatie en omgeving; Zichtbaarheid en samenwerking: samen de gastvrije dienstverlening versterken.

Doelstelling 1: Optimaliseren van routes en infrastructuur

We hebben in maart 2025 een recreatief wandelroutenetwerk van zo'n 145 kilometer opgeleverd over de hele gemeente. Het netwerk sluit aan op de routes van Gezond Wijchen in het dorp Wijchen. Het recreatieve wandelnetwerk is onderdeel van het regionale wandelnetwerk in de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen. Het netwerk sluit aan op het netwerk in gemeente Oss en van het Rivierenland. Hiermee hebben we ook een actiepunt uit het coalitieakkoord uitgevoerd.

Er is meer aandacht gekomen voor recreatieve uitloopgebieden. Door toenemende verstedelijking in de regio neemt de recreatiedruk toe. We zien in onze gemeente kansen voor nieuw recreatief uitloopgebied als alternatief voor de als druk ervaren gebieden zoals de Hatertse en Overasseltse Vennen. In het gebiedsproces van de Groene Mantel wordt recreatie(spreiding) meegenomen naast of in natuurontwikkeling. Dit zit nog in de onderzoekende fase. Ten tweede ronden we samen met buurgemeenten een onderzoek af over het perspectief voor het landschap tussen Druten-Beuningen-Wijchen-Nijmegen. Onderdeel in het onderzoek zijn kansen voor recreatieve uitloop, mede in relatie tot de eis van recreatieve uitloopgebieden in het kader van het strategisch beleidskader van de overheid voor ruimtelijke keuzes in Nederland, het NOVEX–ontwikkelperspectief. Novex is een programma van de Rijksoverheid om grote ruimtelijke opgaven (zoals woningbouw, energie, natuur en infrastructuur) beter te coördineren in Nederland.

Recreatieve dooradering met routes van het landbouwgebied vergroot de recreatieve mogelijkheden. Gelijktijdig biedt het kansen voor boeren om recreatieve nevenactiviteiten te ontwikkelen (denk aan boerenterras of theetuin). De komende jaren willen we inzetten op het creëren van deze nieuwe recreatieve uitloopgebieden. Dit sluit aan bij het coalitieakkoord en past ook bij de uitgangspunten van het strategisch kompas waarin aandacht is voor spreiding van recreatiedruk (speerpunt 2) en toekomstperspectief voor de boeren (speerpunt 3).

Doelstelling 2: Vergroten van de zichtbaarheid en het etaleren van het toeristisch imago van Wijchen samen in de regio.

We vergroten de online zichtbaarheid via de website Wijchen= . Hiervoor faciliteren we stichting Wijchen=Promotie die deze website in beheer heeft. We hebben samen met de toeristische partners het beeldmerk ontwikkeld van kasteel Wijchen als het icoon van

Wijchen om het toeristische imago van Wijchen uit te dragen. Offline hebben we een plattegrond van Wijchen uitgebracht via Wijchen=Promotie die jaarlijks wordt verspreid onder de verblijfsrecreatie en de Toerist Information Point.

Voor het gastheerschap, is de VVV getransformeerd in het Tourist Information point (TIP). De TIP is ondergebracht in Kasteel Wijchen. De VVV-vrijwilligers zijn overgenomen door de stichting Museum Kasteel Wijchen. De verhuizing van de TIP betekent dat het fysieke gastheerschap veel meer wordt ingevuld dan door de oude VVV in de Krullentoren.

Door deze acties zetten we Wijchen nog beter in de etalage. Dit stimuleert Wijchen als trekpleister zoals genoemd in het coalitieakkoord.

Tot slot vergroten we de zichtbaarheid van Wijchen door de toeristische Maassamenwerking. Deze samenwerking beoogt door gezamenlijke thematische marketingactiviteiten en door toeristische informatiedeling het gebied rondom de Maas beter te etaleren binnen de bestaande bestemmingen.

Doelstelling 3: Evenementen versterken en toevoegen

In Wijchen gebeurt veel op het terrein van evenementen. We koesteren de evenementen die levendigheid in de gemeente brengen. Evenementen worden door anderen georganiseerd. De gemeente faciliteert deze (op verschillende manieren, van vergunningverlening tot praktische ondersteuning zoals het plaatsen dranghekken).

Wij hebben in de Toeristische nota een aantal onderscheidende evenementen genoemd die we wilden versterken omdat die Wijchen nationaal op de kaart (kunnen) zetten. Het gaat om de Dag van Wijchen tijdens de Nijmeegse Vierdaagse, het Emporiumfestival, de Strong Viking Runs en het Kerstsprookjesfestijn –Wijchen Schaatst.

- Het eendaagse dance-event Emporium is gestopt. De laatste editie was in 2025. Er is een nieuw evenement voor in de plaats gekomen: hard & hollands. De 1e editie was op 30 mei 2026 en trok ruim 18.000 bezoekers. Wij juichen het toe dat er een nieuw evenement is gekomen. Dit sluit ook aan bij het uitgangspunt in het coalitieakkoord om evenementen te (blijven) ondersteunen. Het is nog afwachten of dit evenement onderscheidend is. In ieder geval was het aantal bezoekers boven verwachting.
- De dag van Wijchen in de Nijmeegse Vierdaagse is ongewijzigd. Hier blijven we op inzetten.
- Ook de Strong Viking Run blijft ongewijzigd.
- Down The Rabbit Hole hebben we niet benoemd in de Toeristische visie omdat het evenement in Beuningen plaatsvindt, hoewel een deel van de festivalcamping in Wijchen ligt. Het evenement heeft wel een belangrijke economische spin-off voor Wijchen. Daarom hebben we er wel degelijk baat bij. Voor Down The Rabbit Hole is het kamperen op Wijchens grondgebied in het omgevingsplan verankerd.

Doelstelling 4: Versterken van het (duurzaam) ondernemerschap

Er is sinds 2023 een energieloket waar ondernemers zich kunnen melden. Zie de evaluatie van de Economische visie.

We hebben met de gemeente Oss de toeristische veertjes bij Batenburg en Niftrik die gebruik maakten van een dieselpontje, vervangen door elektrische veren.

De verduurzaming van onze ondernemers is ook een belangrijke doelstelling uit het strategisch kompas (speerpunt 3). We willen de verduurzaming door toeristische ondernemers in beeld brengen via een kwalitatief onderzoek voor de eindevaluatie.

4. Waar leggen we de 2e helft van de beleidsperiode nadruk op?

Uit de tussentijds evaluatie blijkt dat een aantal zaken succesvol afgerond zijn. We zien echter ook dat een aantal zaken bijsturing en extra actie behoeven. Het is een tussentijdse evaluatie. Daarom is het ook logisch dat niet alles al behaald is.

We gaan in de 2e helft van de looptijd verder met onze uitvoeringsagenda voor toerisme.

Voor de toeristische ondernemers willen we duurzaamheid meer onder de aandacht brengen. Zo willen we ondernemers helpen met een energiescan die vanuit het Regionaal Expertiseteam Energie van de GMR wordt aangeboden. Op basis van de uitkomst kan een ondernemer het bedrijf gericht(er) verduurzamen. Ook bekijken we de mogelijkheden voor een duurzame certificering van toeristische ondernemers.

Daarnaast zetten we de 2e helft van de looptijd van de visie in op meer ruimte voor recreatie in combinatie met spreiding van recreatiedruk. Dit doen we in samenwerking met de gemeenten in de Groene Metropool Regio. Een mogelijke richting hierbij is om meer recreatieve dooradering van het buitengebied te realiseren.